

Møde med os og Hr. Tachard, der igen var stødt til os her, satte denne sidste en meget interessant Diskussion i Gang om Spørgsmaalet Elsass-Lothringen. Hr. Tachard fremstillede Situationen saa: Den evropæiske Fred er for Tiden afhængig af Rusland; Rusland er despotisk og halvbarbarisk, ingen kan vide, hvad det kan finde paa. Skulde det en vakker Dag faa i Sinde f. Ex. at gøre et Indfald i Bulgarien, saa maatte Østerrig erklære Krig, og Tyskland maatte hjælpe. Men i det Øjeblik Tyskland var indviklet i en Krig med Rusland, vilde alle de 36 Millioner Franskmænd blive fuldstændig forrykte, og der vilde lyde fra den ene Landsende til den anden: Vi er vanærede, hvis vi ikke forsøge at befri Elsass-Lothringen; Indbyggerne succe under Tysklands Aag og længes til Frankrig; vi maa lade os slaa ihjel alle sammen for at befri dem — à Berlin, à Berlin! — Saa havde man den store evropæiske Krig i fuld Gang. Der gaves kun et eneste Middel til at forhindre dette, og det var Elsass-Lothringens Neutralisation. Det forholdt sig ingenlunde som Franskmændene almindelig troede, at Elsass-Lothringen blot længtedes tilbage til Frankrige. Det brød sig ikke synderlig mere om det franske Herredømme end det tyske; men en Neutralisation under de evropæiske Magters Garanti vilde være Opfyldelsen af deres højeste Ønske. Og Hr. Tachard mente, at ogsaa Frankrig nu indtil videre vilde acceptere en saadan Løsning. Kom dette i Stand, saa var for det første den væsentligste Krigsaarsag mellem Frankrig og Tyskland hævet; der vilde ingen Grund være mere til at gaa løs paa hinanden. For det andet blev der ogsaa lagt en meget effektiv Hindring i Vejen for Krig mellem disse to Nationer, naar man fik anbragt en neutral Barriere bestaaende af Holland, Belgien, Luxemburg, Elsass-Lothringen og Schweiz imellem dem.

Det morsomste her var, at se, hvordan Tyskerne stillede sig lige over for Sagen. De medgav Fremstillingens Rigtighed, ligeledes, at det foreslaaede Middel vistnok vilde være effektivt; men de skød alt Arbejde i den Retning fra sig. De tyske Fredsforeninger har vistnok den vanskeligste Stilling af alle, af temmelig selvindlysende Grunde. De tilstedeværende erklærede ogsaa samtlige, at hvis de vilde komme med og arbejde for et saadant Forslag som Neutralisation af Elsass-Lothringen, saa kunde de lige saa godt pakke sammen med det samme. De maatte lægge deres Arbejde yderst forsigtig, turde ikke gribe ind i det politiske, men maatte indskrænke sig til læmpelig at paavirke Opinionen i Retning af, at Krig er Barbari, og et Folk, som begynder Krig, et barbarisk Folk.

Derfor var det i Tyskland særlig Opdragelses- og Undervisningsspørgsmaalet, som man kunde lægge Arbejde paa; men selv her havde man der større Vanskeligheder at bekæmpe end andetsteds, da naturligvis en militaristisk Regering ikke netop syntes om, at den Lære skulde prædikes, at Krig var Barbari. Vistnok var det saa, at inden man ad Opdragelsens Vej fik tilvejebragt en Opinion, der vil Fred, kunde der udbryde mange Krige mellem Tyskland og Frankrig til yderligere Forøgelse af Nationalhadet. Men de mente da, at man ogsaa i Frankrig fik arbejde paa at paavirke Opinionen for om muligt at forhindre

dette Land — in casu den angribende Part — fra at begynde paa en Krig.

Ved denne Tyskernes — som jeg kan forstaa nødvendige — Klyngen sig til de rene Principer og Sky for at befatte sig med de faktisk for Haanden værende internationale Spørgsmaal fik man et meget stærkt Indtryk af det Militarismens Tryk, der hviler over Sjælene dernede.

Før jeg slutter, maa jeg bede om Overbærenhed med denne korte Fremstilling; det er jo ikke saa let at gøre det godt, mens man endnu er rejsetræt. Men særlig maa jeg gøre opmærksom paa, at jeg jo ikke har Forudsætningerne for at kunne bedømme, hvad der specielt kan interessere danske Læsere. Jeg har forsøgt at holde Fremstillingen saa jævn og enkel som muligt; men derved kan det jo nok hænde, den er blevet kedeligere, end den ellers vilde være bleven.

Spørgsmaal og Svar.

Holdere af Bladet, som navngive sig for Redaktionen, kan faa juridiske Spørgsmaal besvarede.

1. Min Mand har givet mig Penge til at aabne en lille Handel for. Har han Ret til at raade over Indtægten?

Svar: Ja — thi Handelen er grundet »ved Mandens eller Fællesboets Midler«.

2. Kan man tvinge mig til at lade mit Barn konfirmere?

Svar: Nej.

3. Jeg ernærer mig og mine Børn ved at gaa ud og vaske. Min Mand tjener ret godt, men er forfalden. Har han Ret til at tage Penge fra mig til eget Brug?

Svar: Nej.

Bog anmeldelse.

Den yndede Folkedigter *Anton Nielsen* har udgivet en Almanak for 1889, særlig tilegnet Kvinden. Vi er ikke istand til at opdag, at den særlig berører Kvindesagen uden paa Titelbladet og i et lille Digt, skrevet efter den gamle Opskrift fra Kvindens Blomstertid. Det hedder i Slutningen:

Se, det er Kvinden, der kommer,
at bruge sin Kraft og Ret,
hil dig! — du vil bringe Sommer,
selv paa den koldeste Plet.

Velkommen, du Stormagt milde!
tag nu din Højsædepart!
da vorder her lyst og stille,
det mørke faar Flugt og Fart.

Naar man ved, at Almanakken ofte er den mest omhyggelig læste Bog paa Landet hele Aaret rundt, havde vi fundet det heldigere, om Forfatteren havde skrevet eller ladet Kvinder skrive et alvorligt Indlæg i Kvindesagen, helst om *Kvindens kommunale og politiske Valgret og Valgbarhed, baade for den gifte og den ugifte Kvinde*, det vilde have været passende i en Bog for Bønder, naar man ved, at de er inde i vore politiske Tilstande, men skal dog vist have lang Tid til at gøre sig fortrolige med den Tanke selv personlig at tage Del i det offentlige Liv.

Der er ellers mange kønne Fortællinger i Bogen, saa man vil dog kalde det en god Bog, men Kvindesagen berører den ikke.

Henvisning.

Kvindelig Fremskridtsforenings Medlemmer bedes lægge Mærke til Syskolen, som tager sin Begyndelse den 2. Oktober. (Se omstaaende Avertissement).